

CECYLIA LESZCZYŃSKA

POLSKA POLITYKA PIENIĘŻNA I WALUTOWA W LATACH 1924–1936

W SYSTEMIE GOLD EXCHANGE STANDARD

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wstęp.....	9
Rozdział 1	
Genueński ład walutowy: między Gold Standard	
a Gold Exchange Standard	21
1.1. W poszukiwaniu reguł polityki pieniężnej	21
1.2. Klasyczny Gold Standard – reguły gry (1870–1914)	28
1.3. Restauracja systemu waluty złotej (lata 20. XX wieku)	37
1.3.1. Argumenty za i przeciw, konserwatyści i reformatorzy	37
1.3.2. Konsensus geneński (1922)	42
1.3.3. Implementacja waluty złotej i dewizowo-złotej	45
1.4. Bilans płatniczy a pieniądz w systemie waluty złotej	50
1.4.1. Bilans płatniczy – problemy metodologiczne	50
1.4.2. Bilans płatniczy a pieniądz	58
Rozdział 2	
Papierowa marka polska i jej deprecjacja (1919–1923)	70
2.1. Reglamentacja dewiz narzędziem polityki walutowej	71
2.2. Wielka emisja marki i wielka inflacja	78
2.3. Inflacja a spadek kursu marki polskiej	84
2.4. Kurs marki polskiej a bilans płatniczy	93
Rozdział 3	
System Gold Exchange Standard podstawą polskiego ustroju	
pieniężnego – reforma walutowa 1924 roku	101
3.1. Jaka powinna być? Warunki konieczne i kolejność działań	101
3.2. Dojrzewanie reformy	110
3.3. Realizacja reformy	116
3.4. Stabilny złoty czy koniunktura – podstawowy dylemat polityki	
stabilizacyjnej	128

Rozdział 4

Załamanie złotego i kryzys walutowy (1925–1926). Analiza przyczyn	149
4.1. Fazy załamania złotego	149
4.2. Modele kryzysów walutowych (ujęcie teoretyczne)	170
4.3. Przyczyny załamania złotego – stan badań	178
4.4. Analiza przyczyn kryzysu walutowego	194
4.4.1. Recesja i deficyt budżetowy	194
4.4.2. Bilans płatniczy – nierównowaga zewnętrzna	199
4.4.3. Rezerwy Banku Polskiego SA	206
4.4.4. Inflacja	212
4.5. Czy kurs złotego był nadwartościowy?	216

Rozdział 5

Druga reforma walutowa i plan stabilizacji złotego (1927–1930)	227
5.1. Przygotowania	227
5.2. Założenia planu stabilizacyjnego	238
5.3. Złoty ponownie w systemie Gold Exchange Standard	244
5.4. Między nadwyżką a deficytem – obroty płatnicze z zagranicą	249
5.4.1. Ujemny wynik obrotów bieżących	249
5.4.2. Dodatni wynik obrotów kapitałowych	253
5.5. Polityka pieniężna i walutowa	256
5.6. Obawy co do przyszłości systemu Gold Exchange Standard	267

Rozdział 6

Stały kurs złotego i wolny obrót płatniczy filarami polskiej polityki walutowej w czasie wielkiego kryzysu	277
6.1. Bankructwo waluty złotej na świecie	277
6.2. Obrona złotego standardu przez polskie władze monetarne	287
6.3. Załamanie obrotów handlowych i płatniczych	299
6.3.1. Bilans płatniczy – dodatnie saldo obrotów bieżących i ujemne kapitałowych	299
6.3.2. Protekcjonizm handlowy	303
6.4. Kurczenie się rezerw dewizowych. Złoty walutą złotą?	307
6.5. Kurs złotego	315
6.6. Restrykcyjna czy dostosowawcza? Analiza polityki pieniężnej	317
6.7. Niechciana ale konieczna – reglamentacja dewiz	336
6.8. Polski neomerkantylizm	342
Zakończenie	351

Załącznik

Szacunek obrotów płatniczych w latach 1920–1922	363
Bibliografia	379
Spis tablic	407
Spis rysunków	409